

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОНОМІКА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Освітньо-професійна програма	Туризм
Загальний обсяг	8 кредитів ЄКТС
Тривалість викладання	2-й семестр, 3-4 чверть 2023-2024 н.р.
Обсяг навчальних занять	240 год.
у т.ч. аудиторні заняття	4 години на тиждень
лекції	2 години на тиждень
практичні	2 години на тиждень
Мова викладання	Українська

Кафедра, що викладає: Туризму та економіки підприємства

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»:

<https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=4464>

Консультації: за окремим розкладом, погодженим зі здобувачами вищої освіти

Онлайн-консультації: Microsoft Teams – команда «Економіка та організація туристичної діяльності»

Інформація про викладача:

Герасименко Тетяна Володимирівна

доцент кафедри туризму та економіки підприємства, кандидат економічних наук, доцент

Персональна сторінка

<https://ep.nmu.org.ua/ua/teachers/gerasymenko.php>

E-mail: herasymenko.t.v@nmu.one

1. АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

Як навчальна дисципліна «Економіка та організація туристичної діяльності» вивчається студентами підготовки «Бакалавра» за освітніми програмами «Туризм» на третьому курсі відповідно до стандартів підготовки фахівців спеціальності 242 Туризм. Студенти отримують знання з теоретичних і методологічних основ економіки підприємств сфери обслуговування, практичні навички з удосконалення господарського механізму функціонування, розвитку експлуатаційної діяльності, ціноутворення та податкової політики, а також покращення управління товарооборотом, виробничою програмою, матеріальними, трудовими, фінансовими ресурсами, доходами, поточними витратами, прибутком і рентабельністю, інвестиційною діяльністю туристичних підприємств.

Цей курс побудовано на засадах студентоцентрованого підходу (Student-Centered Approach), який розглядає здобувача вищої освіти як суб'єкта з власними унікальними інтересами, потребами і досвідом, спроможного бути самостійним і відповідальним учасником освітнього процесу.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни – викладання навчальної дисципліни «Економіка та організація туристичної діяльності» є формування у студентів теоретичних знань з особливостей економічних відносин та економічного механізму підприємств туризму, сучасного економічного мислення та комплексного розуміння проблем управління виробничою і комерційно-фінансовою діяльністю, а також умінь та практичних навичок їх розв'язання.

Завдання:

- сформулювати уявлення про механізм функціонування підприємств різних типів, формування та використання його ресурсного потенціалу з метою оптимізації економічних результатів діяльності;
- вивчити теорії та практики діяльності підприємства, управління ним у конкурентному середовищі;
- сформулювати вміння ефективно використовувати ресурсний і виробничогосподарський потенціал;
- вивчити можливості розширеного самовідтворення на основі інвестиційноінноваційної моделі розвитку суб'єкта підприємництва;
- оволодіти методами та інструментами економічного управління туристичним бізнесом;
- виробити навички продуктивно-критичного оцінювання діючих механізмів планування діяльності підприємств і розробки прогресивних методів економічного управління;
- освоїти методи оцінювання економічної, соціальної та екологічної ефективності виконання планових рішень.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Реалізація мети вимагає декомпозиції програмних результатів навчання в дисциплінарні, а саме:

Ідентифікувати туристичну документацію та вміти правильно нею користуватися;

Виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання;

Приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності.

4. СТРУКТУРА КУРСУ

Лекції

Тема 1. Туризм як вид господарської діяльності

1.1 Основні поняття складових туризму

1.2 Статистичне визначення туризму

1.3 Соціально-економічне значення туристичної індустрії

1.4 Основні види умов та факторів розвитку туристичної індустрії

Тема 2. Умови створення та функціонування туристичного підприємства

2.1. Законодавче регулювання організації туризму та екскурсійної діяльності.

2.2. Створення та функціонування туристичних підприємств в Україні.

2.3. Ліцензування та сертифікація туристичних послуг в Україні.

2.4. Ресурсне забезпечення туристичної фірми.

2.5. Агентський бізнес у туризмі.

Тема 3. Технологія створення туристичного продукту та формування його асортименту.

3.1. Сутність та структура туристичного продукту.

3.2. Планування туристичних подорожей.

3.3. Характеристика асортименту послуг туристичного підприємства

Тема 4. Принципи формування програм перебування туристів.

4.1. Програмне обслуговування в туризмі.

4.2. Види та характеристика програмних заходів в туризмі.

4.3. Правила розробки програм перебування туристів.

Тема 5. Організація обслуговування клієнтів.

5.1. Технологія продажів у туристичній фірмі.

5.2. Форми та стилі обслуговування клієнтів.

5.3. Професійна етика та культура обслуговування туристів.

Тема 6. Загальні принципи організації транспортного обслуговування туристів.

6.1. Транспортне забезпечення у туризмі.

6.2. Регулювання міжнародних транспортних перевезень.

6.3. Забезпечення безпеки туристичних транспортних подорожей.

Тема 7. Туристичні перевезення на авіатранспорті.

7.1. Правове забезпечення взаємодії авіакомпанії та турфірми.

7.2. Особливості ціноутворення на авіаперельоти туристів.

7.3. Сертифікація посередницьких послуг з продажу авіаквитків.

Тема 8. Туристичні перевезення на залізничному транспорті.

8.1. Стан розвитку залізничних сполучень.

8.2. Нормативно-законодавча основа міжнародних та внутрішніх перевезень на залізничному транспорті.

8.3. Технологія перевезення та обслуговування туристів на залізничному транспорті.

Тема 9. Морські та річкові перевезення і круїзи.

- 9.1. Особливості обслуговування водним транспортом.
- 9.2. Види круїзів та їх характеристика.
- 9.3. Організація круїзних туристичних маршрутів та їх специфіка.
- 9.4. Особливості перевезення туристів на паромах та переправах.
- Тема 10. Автотранспортне обслуговування туристів та організація перевезень автотранспортом.
- 10.1. Сутність та види автотранспортних перевезень.
- 10.2. Організація перевезень туристів.
- 10.3. Договірні умови з автотранспортним підприємством.
- Тема 11. Види туристичних формальностей та умови їх виконання.
- 11.1. Поняття та основні види туристичних формальностей.
- 11.2. Світова та національна нормативно-законодавча база виконання туристичних формальностей.
- 11.3. Вплив туристичної політики на спрощення туристичних формальностей.
- Тема 12. Паспортно-візові формальності.
- 12.1. Паспорти та їх види.
- 12.2. Класифікація віз та встановлення візового (безвізового) режиму в'їзду до країни.
- 12.3. Правила акредитації туристичної фірми в консульській установі посольства іноземної країни.
- 12.4. Туристична віза та правила її оформлення в посольствах різних держав.
- Тема 13. Митні, валютні та медико-санітарні туристичні формальності.
- 13.1. Сутність митних формальностей та органи, що забезпечують їх виконання.
- 13.2. Валютні формальності. Правила перевезення валюти та інших цінностей через державний кордон України.
- 13.3. Медико-санітарні формальності для туристів.
- Тема 14. Страхування в туризмі.
- 14.1. Сутність та види страхування в туризмі.
- 14.2. Порядок оформлення страхового полісу.
- 14.3. Порядок відшкодування страхових сум на медичне лікування.
- Тема 15. Туристичні документи та правила їх оформлення.
- 15.1. Основні види туристичних документів.
- 15.2. Види договорів в туризмі та порядок їх оформлення.
- 15.3. Ваучер як основний туристичний документ.
- Тема 16. Бронювання туристичного обслуговування.
- 16.1. Сучасні системи бронювання.
- 16.2. Оформлення бронювання туристичних послуг та дотримання технології бронювання
- 16.3. Ануляція туристичних послуг.
- Тема 17. Організація туристичного обслуговування, його контроль, облік та розрахунки.
- 17.1. Процеси організації, обліку та контролю туристичного обслуговування.
- 17.2. Види та форми розрахунків за туробслуговування.
- 17.3. Обов'язки представника туристичної фірми за кордоном та його повноваження.
- Тема 18. Претензійна робота в туризмі.
- 18.1. Сутність претензійної роботи у туризмі.
- 18.2. Етапи претензійної роботи у туризмі.
- 18.3. Порядок розрахунку суми відшкодування моральної та матеріальної шкоди.
- Тема 19. Безпека туристичних подорожей.

19.1. Обов'язки держави, суб'єктів туристичної діяльності та туристів щодо забезпечення безпеки туристичних подорожей.

19.2. Основні положення міжнародних документів з питань безпеки туристичних подорожей.

19.3. Контроль за виконанням вимог безпеки.

Практичні заняття

1. Основні засади підприємницької діяльності у туризмі

2. Умови створення та функціонування туристичного підприємства

3. Туристські підприємства як різновид підприємства. Відмінні особливості туристських підприємств

4. Загальна характеристика технології роботи туристського підприємства.

5. Основні принципи та методи планування роботи туристського підприємства

6. Сутність ліцензування діяльності підприємств у галузі туризму.

7. Характеристика державної системи сертифікації

8. Організація створення туристичного продукту та формування його асортименту

9. Організація обслуговування клієнтів

10. Структура туристського ринку

11. Сутність інтеграційних процесів у галузі туризму

12. Характеристика договірних документів взаємодії партнерів в туристській діяльності

Інформація для здобувачів заочної форми навчання. На сайті НТУ «ДП» розміщено графік навчального процесу. Протягом року передбачено заняття з викладачем відповідно до розкладу: 6 год. лекційних занять, 4 год. практичних занять, решту практичних завдань здобувач опановує самостійно. Здобувачі заочної форми навчання виконують передбачені навчальним планом індивідуальні завдання (контрольні роботи, практичні завдання, презентації, тестові завдання) та подають їх на кафедри на початку сесії, обов'язково до проведення контрольних заходів з дисципліни. Умови завдань розміщено на сторінці курсу на платформі Moodle. Форма контролю – іспит.

5. ТЕХНІЧНЕ ОБЛАДНАННЯ ТА/АБО ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Використовуюється мультимедійне обладнання та інші технічні засоби навчання, дистанційна платформа Moodle. На лекційних заняттях обов'язково мати з собою гаджети зі стільниковим інтернетом. Активованій акаунт університетської пошти на Офіс365.

6. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ

Оцінювання досягнень здобувачів здійснюється за допомогою прозорих процедур, що ґрунтуються на об'єктивних критеріях відповідно до Положення університету «Про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти», <https://cutt.ly/RER787v>. Досягнутий рівень компетентностей відносно очікуваних, що ідентифікований під час контрольних заходів, відображає реальний результат навчання здобувача за дисципліною.

6.1 Шкали

6.2 Засоби та процедури

Здобувачі вищої освіти можуть отримати підсумкову оцінку з навчальної дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного контролю та самостійної роботи складатиме неменше 60 балів.

Поточна успішність складається з успішності за 15 практичних робіт (кожна максимально оцінюється у 2,5 балів) та контрольної роботи за підсумками лекційних занять (містить 40 питань по 1 балу кожне) та оцінок за виконання самостійної роботи у вигляді презентації, яка захищається на практичних заняттях. Отримані бали додаються і є підсумковою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни. Максимально за поточною успішністю здобувач вищої освіти може набрати 100 балів.

Підсумкове оцінювання (якщо здобувач вищої освіти набрав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку)	Залік відбувається у формі письмової ККР, білети містять тести (60 питань по 1 балу за кожну вірну відповідь) і задачі (8 задач по 5 балів за кожна) Кожний тест має один правильний варіант відповіді. Розв'язок задач оцінюються шляхом співставлення з еталонними відповідями. Максимальна кількість балів за диференційований залік: 100
Практичні заняття	Містять ситуаційні вправи або обговорення дискусійних питань. Критерії оцінювання деталізовані в методичних рекомендаціях до практичних робіт і доводяться викладачем до здобувачів окремо перед кожною практичною роботою.
Самостійна робота	Кожен здобувач повинен/на виконати розрахункове завдання, яке необхідно захистити на практичних заняттях, оцінюється у 25 балів.
Контрольні заходи	Охоплює матеріали лекційного курсу. Контрольна робота містить 40 тестових питань по 1 балу кожне

6.3 Критерії

6.3.1. Критерії оцінювання *участі у дискусіях*

Оцінюється в 5 балів, при чому:

0 – студент не спроможний дати відповідь на запитання, відстоювати свою позицію;

1-2 – студент дає неповні, поверхневі, необґрунтовані відповіді на поставлені запитання;

3-4 – студент дає повні і ґрунтовні відповіді на запитання, але не здатний аргументовано захищати свою позицію;

5 – студент дає повні і ґрунтовні відповіді на запитання, здатний аргументовано захищати свою точку зору.

6.3.2. Критерії оцінювання *розрахункових вправ*:

5 балів: отримано правильну відповідь (згідно з еталоном), використано практичні приклади з вітчизняної та міжнародної практики на підтвердження власної думки, при розв'язанні ситуаційної вправи є посилання на відповідні нормативно-правові акти, статистичну інформацію, міжнародні рейтинги та індекси.

4 бали: отримано правильну відповідь з незначними неточностями згідно з еталоном, є часткові посилання на нормативно-правову та статистичну інформацію, є практичний приклад.

3 бали: отримано неправильну відповідь, проте наведено пояснення та обґрунтування власної думки, практичні приклади (допускається неточне трактування джерел)

2 бали: отримано неправильну відповідь, є часткове обґрунтування власної позиції.

1 бал: наведено неправильну відповідь, до якої не надано жодних пояснень.

6.3.3. Критерії оцінювання *самостійної роботи*:

Критеріями оцінювання самостійної роботи здобувачів є: глибина і міцність знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання за окремими темами, вміння робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, навички і прийоми виконання практичних завдань, вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку, самореалізація на практичних заняттях.

Оцінювання самостійної роботи відбувається через захист презентацій на практичних заняттях, причому:

Критерії	Бальна шкала оцінки за критерієм
1. Усна Доповідь: логіка побудови доповіді, повнота розкриття основних етапів дослідження; вміння чітко, ясно і стисло викладати сутність і результати дослідження; відповідність доповіді матеріалу презентації, дотримання структури доповіді	0 – доповідь не підготовлена, студент не спроможний чітко і ясно викласти сутність і результати дослідження; 1-2 - доповідь підготовлена, студент викладає загальні неузгоджені та часткові результати дослідження; 3-6 – доповідь підготовлена, але логіка доповіді не відпрацьована, презентація не відображає повністю основні етапи роботи, студент може викласти результати дослідження; 7-9 – доповідь логічно побудована, але студент не повнорозкриває результати дослідження; 10 – доповідь логічно побудована, студент чітко, ясно, стисло і повно викладає сутність і результати дослідження, дотримується структури доповіді

<p>2. Відповіді на питання. Повнота, глибина, обґрунтованість відповідей, вміння аргументовано захищати свої висновки</p>	<p>0 – студент не спроможний дати відповідь на запитання, відстоювати свою позицію; 1-2 – студент дає неповні, поверхневі, необґрунтовані відповіді на поставлені запитання; 3-4 – студент дає повні і ґрунтовні відповіді на запитання, але не здатний аргументовано захищати свою позицію; 5 – студент дає повні і ґрунтовні відповіді на запитання, здатний аргументовано захищати свою точку зору</p>
<p>3. Організація презентації. Використання та якість підготовки демонстраційних матеріалів: відповідність дизайну змістом і темою роботи; ергономічність, наочність та оформлення слайдів; ємність та стислість подання текстового матеріалу на слайді; повнота та відповідність темі графічного (ілюстративного) матеріалу</p>	<p>0 – демонстраційні матеріали відсутні; 1-2 – демонстраційні матеріали є, але оформлення слайдів не розкриває тему та перешкоджає сприйняттю змісту результатів дослідження, текст важко читається, студент не використовує зміст слайдів для аргументації; 2-3 – демонстраційні матеріали є, використані засоби наочності інформації, але неякісно оформлені, мають місце помилки та неузгодженості, відсутні посилання на використані джерела, відсутні назви рисунків, діаграм; кількість слайдів не відповідає тривалості виступу; 4 – демонстраційні матеріали є, використані засоби наочності інформації, але мають місце помилки та неузгодженості; 5 – презентація гарно організована, оформлення слайдів розкриває тему, текст легко читається, доповідь супроводжується засобами наочності інформації гарної якості, які допомагають найбільш повно розкрити тему, інформація виділяється за допомогою кольору, розміру, ефектів анімації тощо.</p>
<p>Власні висновки та пропозиції</p>	<p>0 – висновку немає; 1 – висновок не відповідає сформульованій у вступі проблемі або не пов'язаний з аргументами та прикладами; 2 – висновок лише частково відповідає тезі або лише частково пов'язаний з аргументами та прикладами 3-4 – висновок сформульовано, він достатньо відповідає запропонованій темі; 5 – висновок чітко відповідає запропонованій темі й органічно пов'язаний із аргументами, прикладами, фактичним матеріалом, наведеним в основній частині презентації, містить оригінальне бачення висвітленої автором проблеми.</p>
<p>Максимальна кількість балів</p>	<p>25</p>

6.3.4. Критерії оцінювання *письмової контрольної роботи*:

Контрольна робота містить: 40 тестових завдань з чотирма варіантами відповідей, правильна відповідь оцінюється у 1 бал.

7. ПОЛІТИКА КУРСУ

7.1. Політика щодо академічної доброчесності

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується «Положенням про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті «Дніпровська політехніка»», <https://cutt.ly/mERLa5A>, Кодекс академічної доброчесності Національного технічного університету «Дніпровська політехніка», <https://cutt.ly/vERLfxF>. У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика.

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту. Обов'язком здобувача вищої освіти є перевірка один раз на день (щодня) поштової скриньки на Office365 та відвідування групи у Teams. Протягом самостійної роботи обов'язком здобувача вищої освіти є робота з дистанційним курсом «Туристичні ресурси світу». Усі письмові запитання до викладачів стосовно курсу мають надсилатися на університетську електронну пошту.

7.3. Політика щодо перескладання

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.4. Відвідування занять

Для здобувачів вищої освіти денної форми навчання відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, відрядження, які необхідно підтверджувати документами у разі тривалої (два тижні) відсутності. Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту. Якщо здобувач вищої освіти захворів, ми рекомендуємо залишатися вдома і навчатися за допомогою дистанційної платформи. Здобувачу вищої освіти, чий стан здоров'я є незадовільним і може вплинути на здоров'я інших здобувачів вищої освіти, буде пропонуватися залишити заняття (така відсутність вважатиметься пропуском з причини хвороби). Практичні заняття не проводяться повторно, ці оцінки неможливо отримати під час консультації, це саме стосується і колоквіумів. За об'єктивних

причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись дистанційно – в онлайн-формі, за погодженням з викладачем.

7.5. Політика щодо оскарження оцінювання.

Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

7.6. Бонуси.

Здобувачі вищої освіти, які регулярно відвідували лекції та практичні заняття (мають не більше двох пропусків без поважних причин) та приймають участь у конференціях, конкурсах тощо отримують додатково 5 балів до підсумкової оцінки.

7.7. Участь в анкетуванні.

Наприкінці вивчення курсу та перед початком сесії здобувачу вищої освіти буде запропоновано анонімно заповнити електронні анкети, які дозволять оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати ваші пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни «Туристичні ресурси світу»

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. Словесні (розповідь з елементами бесіди, бесіда, дискусії на заняттях, пояснення, лекція).

2. Наочні (демонстрація за допомогою мультимедійного обладнання різноманітних графічних матеріалів: графіків, діаграм, таблиць, прикладів рекреаційних ресурсів тощо; робота із відеоматеріалами).

4. Загальнонаукові методи (дедуктивний, індуктивний, синтез, аналіз).

5. Бінарні методи (словесно-інформаційний, словесно-проблемний, словесно-дослідницький).

6.7. Інтерактивні (постановка проблемних питань і ситуацій, проблемно-пошукові (евристичні), дослідницькі).

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Методичні рекомендації для виконання практичних робіт з дисципліни «Економіка та організація туристичної діяльності» для студентів спеціальності 242 Туризм / Уклад.: Т.В. Герасименко – Д.: НТУ «Дніпровська політехніка», 2022. – 46 с. [Електронний ресурс]

2. Мальська М.П., Худо В.В. Туристичний бізнес: теорія та практика. Підручник // 2-ге вид., перероб. та доп. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 368 с.

3. Організація туристичних подорожей: навч. посіб. / Г.І. Михайліченко, А.Ю. Єременко. – К., 2011. – 392 с.

4. Сокол Т.Г. Організація туристичної діяльності: Підручник / За заг. ред. В.Ф. Орлова. – К., 2006 – 264с.

5. Організація туризму: підручник / І.М. Писаревський, С.О. Погасій, М.М. Поколодна та ін.; за ред. І.М. Писаревського. – Х.:ХНАМГ, 2018. – 541 с.

Допоміжні

6. Бабарицька В.К., Малиновська О.Ю. Менеджмент туризму. Туроперейтинг. Понятійно-термінологічні основи, сервісне забезпечення турпродукту: Навчальний посібник. – К.: Альтерпрес, 2004. – 288 с

7. Мальська М.П., Худо В.В. Туристичний бізнес: теорія та практика. Підручник // 2-ге вид., перероб. та доп. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 368 с

8. Федорченко В.К., Мініч І.М. Туристський словник-довідник. – К.: Дніпро, 2000.

Інформаційні ресурси

10. Закон України «Про туризм» від 15.09.1995 № 324/95-ВР. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

11. Сайт Державного агентства України з туризму та курортів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.tourism.gov.ua>.

12. Карта залізниць України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.map.ho.com.ua>.

13. Офіційний сайт Державної туристичної Адміністрації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.tourism.gov.ua>

14. Сайт з інформацією про кращі готелі світу, віртуальний турист – довідка про всі країни світу (карти, історія, культура, природні умови) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.top-hotels.ru>, <http://www.world-v-tourism.com>